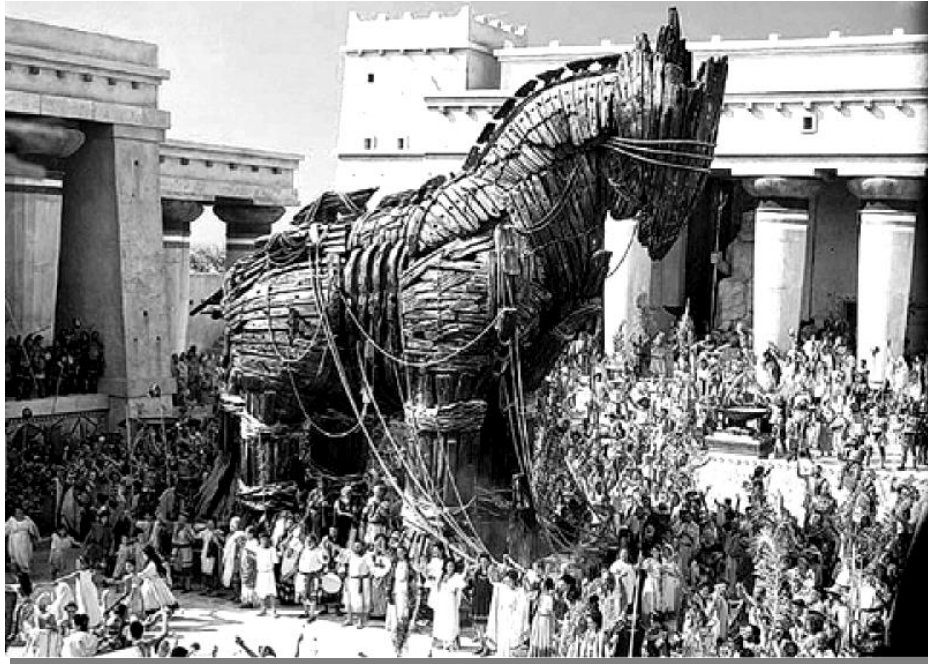

Ενότητα 1: Η Ελένη και η Καταστροφή της Τροίας

Λύσεις ασκήσεων Αρχαίων Γ' Γυμνασίου

σχ. βιβλίο (σσ. 10-13)

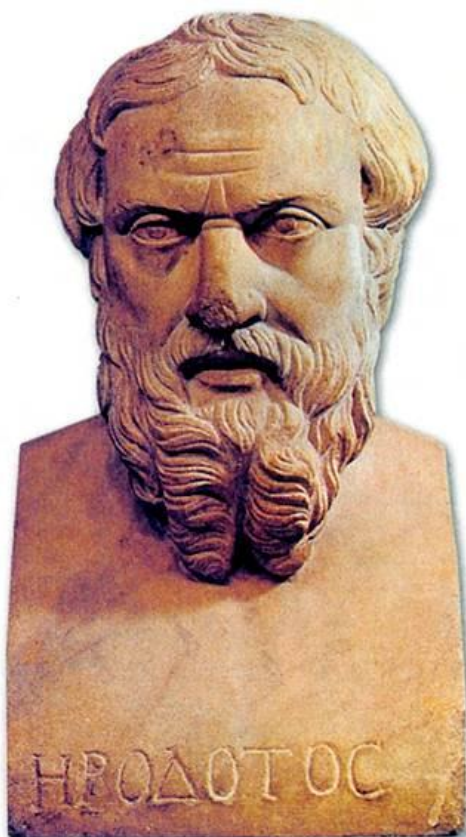
Λύσεις ασκήσεων Αρχαίων Ελληνικών Γ' Γυμνασίου, σχ. βιβλίο (σσ. 10-13)

Ενότητα 1: Η Ελένη και η Καταστροφή της Τροίας

Μετάφραση

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν,	Αν η Ελένη βρισκόταν στην Τροία,
ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες,	οι Τρῶες θα την ἔδιναν στους Ἕλληνες,
ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου.	με τη θέληση ή χωρίς τη θέληση του Αλέξανδρου.
Οὐ γάρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβής ἦν Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες,	Γιατί βέβαια δεν ήταν τόσο παράφρονas ο Πρίαμος ούτε οι ἄλλοι Τρῶες,
ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο,	ὥστε να βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή τη δική τους και των παιδιῶν τους και της πόλης τους,
ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ.	για να ζει ο Αλέξανδρος μαζί με την Ελένη.
Εἰ δὲ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίγνωσκον,	Κι αν βέβαια και στα πρώτα χρόνια είχαν αυτή τη γνώμη,
ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρῶων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς,	ὅταν πολλοὶ ἄλλοι Τρῶες και μάλιστα και τα παιδιὰ του,
ὁπότε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο,	σκοτώνονταν ὅσες φορές συγκρούονταν με τους Ἕλληνες,
Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ελένη συνώκει,	ο Πρίαμος, ἀκόμη κι αν συγκατοικούσε ο ἴδιος με την Ελένη,
ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ,	θα την επέστρεφε στο Μενέλαο,
ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν.	για να απαλλαγούν ο ἴδιος και οι υπήκοοί του ἀπὸ τις συμφορές της εποχῆς τους.
Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι	Ἀλλὰ δεν είχαν την Ελένη, για να την επιστρέψουν

οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες,	οὔτε τοὺς πίστευαν οἱ Ἕλληνες, παρόλο που αὐτοὶ ἔλεγαν τὴν ἀλήθεια,
ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι,	ὅπως ἐγὼ πιστεύω,
τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος	επειδὴ ὁ θεὸς μηχανευόταν
ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι	με τὴν ολοκληρωτικὴ τους καταστροφή
καταφανὲς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ποιήσωσι,	να κάνουν ολοφάνερο στους ἀνθρώπους αὐτό
ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων	ὅτι δηλαδὴ γιὰ τὶς μεγάλες ἀδικίες
μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν.	μεγάλες εἶναι καὶ οἱ τιμωρίες ἀπὸ τοὺς θεοὺς.

Ερώτηση κατανόησης 1

Πώς τεκμηριώνει ο Ηρόδοτος την άποψη ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία;

Απάντηση

Ο Ηρόδοτος ελέγχει την πληροφορία που πήρε από τους Αιγύπτιους ιερείς ότι η Ελένη ήταν στην Αίγυπτο και την αποδέχεται. Ο Πρίαμος, ο βασιλιάς της Τροίας αλλά και οι άλλοι Τρώες δε θα δέχονταν να κινδυνεύσει η χώρα και ο λαός για να ικανοποιήσει την επιθυμία του γιου του. Αν την είχε ο Πρίαμος θα την επέστρεφε προκειμένου να γλιτώσουν τις συμφορές οι Τρώες.

Ερώτηση κατανόησης 2

Πού αποδίδει ο Ηρόδοτος την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι η Ελένη δε βρισκόταν στα χέρια τους;

Απάντηση

Ο Ηρόδοτος αποδίδει την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι δεν είχαν την Ελένη στη θεϊκή βούληση. Ήταν θέλημα θεού να καταστραφεί η Τροία για να καταλάβουν οι άνθρωποι ότι μεγάλες αδικίες επιφέρουν μεγάλες τιμωρίες από τους θεούς. Οι θεοί θέλησαν να τιμωρήσουν τους Τρώες για την αγνωμοσύνη, την αχαριστία που έδειξε ο Πάρης προς το Μενέλαο που τον φιλοξένησε.

Ερώτηση κατανόησης 3

Με ποιο κίνητρο παρεμβαίνει το θεΐον στη διαμάχη Ελλήνων και Τρώων σύμφωνα με τον Ηρόδοτο;

Απάντηση

Το θείο παρεμβαίνει στη διαμάχη Ελλήνων και Τρώων για να τιμωρήσει την αγνωμοσύνη του Πάρη προς το Μενέλαο. Ο θεός έκρινε ότι έπρεπε να καταστραφεί η Τροία. Το μέσο που χρησιμοποίησαν ήταν η δυσπιστία των Ελλήνων στις διαβεβαιώσεις των Τρώων ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία. Έτσι, ο πόλεμος θα ήταν αναπόφευκτος.

Ερώτηση κατανόησης 4

Να αναζητήσετε στην Όδυσσεια περιπτώσεις τιμωρίας θνητών από θεούς. Διακρίνετε διαφορές μεταξύ Ομήρου και Ηροδότου στον τρόπο παρέμβασης του θείου;

Απάντηση

Στον Όμηρο οι θεοί παρουσιάζονται με ανθρώπινη μορφή και είτε βοηθούν και προστατεύουν είτε μισούν και τιμωρούν. Η συμπεριφορά τους, της φιλίας ή της εχθρότητας, μοιάζει απόλυτα με εκείνη των ανθρώπων. Παραδείγματα υπάρχουν: η Αθηνά βοηθάει τον Οδυσσέα αλλά εχθρεύεται τον Έκτορα. Η Ήρα ενισχύει τους Αχαιούς και καταδιώκει τους Τρώες. Αντίθετα η Αφροδίτη, ο Απόλλωνας και ο Ποσειδώνας παίρνουν το μέρος των Τρώων. Η συμπεριφορά τους πολλές φορές είναι ανεξέλεγκτη.

Στον Ηρόδοτο υπάρχει ένα σταθερό σχήμα θεϊκής συμπεριφοράς και ανθρώπινης μοίρας. Αν ο θνητός ξεπεράσει τα όρια, προκαλεί το θείον, το οποίο μεριμνά αφενός για την τιμωρία του θνητού και αφετέρου για την αποκατάσταση της εγκόσμιας τάξης.

Ερώτηση κατανόησης 5

Πώς αντιμετωπίζονται τα ανθρώπινα σφάλματα από τον Θεό σύμφωνα με τη διδασκαλία του Χριστού;

Απάντηση

Σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία κανείς άνθρωπος δεν είναι αναμάρτητος, παρά μόνο ο Θεός. Όμως ο Θεός, όπως λέει στην Καινή Διαθήκη ο Ιησούς Χριστός, είναι γεμάτος αγάπη, γι' αυτό και δέχεται όλους τους αμαρτωλούς ανθρώπους κοντά του και τους συγχωρεί, όταν με ειλικρίνεια μετανοούν και ζητούν το έλεός του.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

Άσκηση 1

Να σχηματίσετε ουσιαστικά ή επίθετα της α.ε. χρησιμοποιώντας τα παρακάτω συνθετικά μέρη:

Λύση

σύν + ἔχω	→	(ουσ.)	Συνοχή
ὑπέρ + μέγεθος	→	(επίθ.)	υπερμεγέθης
λόχος + ἄγω	→	(ουσ.)	λοχαγός
ναῦς + ἄρχω	→	(ουσ.)	ναύαρχος
ἐπί + οὐρανός	→	(επίθ.)	ἐπουράνιος
βαρύς + θυμός	→	(επίθ.)	βαρύθυμος
ἴσος + βάρος	→	(επίθ.)	ἰσοβαρής
ἄξιος + θαυμάζω	→	(επίθ.)	ἄξιοθαύμαστος
διά + γράφω	→	(ουσ.)	διαγραφή

Άσκηση 2

Να δοθούν παράγωγα της α.ε. από τις παρακάτω σύνθετες λέξεις. Να εξετάσετε επιπλέον ποια από αυτά χρησιμοποιούνται στη ν.ε. με την ίδια ή παρόμοια σημασία:

Λύση

Ρήματα			Ουσιαστικά			Ρηματικά επίθετα σε -τος ή -τέος		
άτυχής	→	άτυχέω-ῶ	εὐγενής	→	εὐγένεια	διαβαίνω	→	διαβατός διαβατέος
εὐεργέτης	→	εὐεργετέω-ῶ	ἀμελής	→	ἀμέλεια	προτιμῶ	→	προτιμητέος
οἰκοδόμος	→	οἰκοδομέω-ῶ	ἀντιγράφω	→	ἀντιγραφή	ἀποδέχομαι	→	ἀποδεκτός ἀποδεκτέον
ἀσθενής	→	ἀσθενέω-ῶ	ἄτακτος	→	ἄταξία	ἐκλέγω	→	ἐκλεκτός ἐκλεκτέος

Ρήματα:

άτυχέω-ῶ: (δεν έχω τύχη, αποτυγχάνω) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

εὐεργετέω-ῶ: (κάνω ευεργεσίες) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

οἰκοδομέω-ῶ: (χτίζω σπίτι, κατασκευάζω) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

ἀσθενέω-ῶ: (είμαι αδύναμος, αρρωσταίνω) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

Ουσιαστικά

εὐγένεια: (α.ε υψηλή καταγωγή // ν.ε. λεπτότητα στη συμπεριφορά) διαφορετική σημασία στη νέα ελληνική

ἀμέλεια: (αδιαφορία) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

ἀντιγραφή: (α.ε. γραπτή απάντηση, απολογία // ν.ε. ακριβής και πιστή μεταφορά ενός κειμένου από βιβλίο, έγγραφο σε άλλο, μίμηση έργου τέχνης) διαφορετική σημασία στη νέα ελληνική

ἄταξία: (ακαταστασία) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

Ρηματικά επίθετα σε –τέος, -τός

διαβατός: (ευκολοδιάβατος) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

διαβατέος: (αυτός που πρέπει να περάσει) δε χρησιμοποιείται στη νέα ελληνική

προτιμητέος: (αυτός που ενδείκνυται να προτιμηθεί) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

άποδεκτός: (παραδεκτός) παρόμοια σημασία στη νέα ελληνική

άποδεκτέον: (αυτό που επιβάλλεται να αποδεχόμαστε) δε χρησιμοποιείται στη νέα ελληνική

έκλεκτός: (ξεχωριστός, διαλεκτός) ίδια σημασία στη νέα ελληνική

έκλεκτέος: (αυτός που πρέπει να εκλεγεί) δε χρησιμοποιείται στη νέα ελληνική

Άσκηση 3

Να χωρίσετε τις παρακάτω λέξεις σε κατηγορίες ανάλογα με το μέρος του λόγου στο οποίο ανήκει το α' συνθετικό τους (λέξη κλιτή: ουσιαστικό, επίθετο, ρήμα / λέξη άκλιτη: επίρρημα, πρόθεση, μόριο) και στη συνέχεια να γράψετε τα συνθετικά τους μέρη: ή αποβολή, ή συγγραφή, ό συναγερμός, ό εύγενής, ό επίθετικός, ό φιλαλήθης, ό λιθοβόλος, ό δύσβατος, ή εύπρεπής, ή διακοπή.

Λύση

από + βάλλω (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, πρόθεση)

σύν + γράφω (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, πρόθεση)

σύν + άγείρω (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, πρόθεση)

εὔ + γένος (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, επίρρημα)

ἐπί + θετικός (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, πρόθεση)

φίλος + αλήθεια (α' συνθετικό κλιτή λέξη, επίθετο)

λίθος + βάλλω (α' συνθετικό κλιτή λέξη, ουσιαστικό)

δύς + βατός (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, αχώριστο μόριο)

εἶ + πρέπω (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, επίρρημα)

διά + κόπτω (α' συνθετικό άκλιτη λέξη, πρόθεση)

Άσκηση 4

Να αναλυθούν οι σύνθετες λέξεις στα συνθετικά μέρη τους:

Λύση

χειροποίητος	→	χείρ + ποιέω-ω	μισάνθρωπος	→	μισέω-ω + άνθρωπος
λιθοτόμος	→	λίθος + τέμνω	κακοδαίμων	→	κακός + δαίμων
πολύκαρπος	→	πολύς + καρπός	δίδραχμον	→	δύο + δραχμή
άκρόπολις	→	άκρα + πόλις	δημοκρατία	→	δήμος + κράτος

Άσκηση 5

Ποια είναι η μεταφορική σημασία των λέξεων λιμήν, λάμπω, όδος, λευκός, ύφαινω, φάος-φώς στη ν.ε.;

Λύση

λιμήν: καταφύγιο

λάμπω: είμαι επιφανής, διακρίνομαι (ν.ε. είμαι πάρα πολύ καθαρός)

όδός: το μέσο, μέθοδος

λευκός: ευτυχής, χαρούμενος, ευκρινής (για ήχο) (ν.ε. αγνός, αμόλυντος)

ύφαινω: κατασκευάζω, μηχανεύομαι, μηχανορραφώ (ν.ε. κυριολ. Πλέκω νήματα στον αργαλειό. Μτφ. σχεδιάζω στο παρασκήνιο)

φάος-φῶς: ευφροσύνη, ευτυχία, χαρά, νίκη, γνώση, διαφώτιση (ν.ε. κυριολ. Αίτιο που διεγείρει το αισθητήριο της όρασης, μτφ. διαλεύκανση, αίσια έκβαση σε μια δύσκολη κατάσταση)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ - ΣΥΝΤΑΞΗ

Άσκηση 1

Να κλίνετε τη φράση τῶν παρόντων κακῶν και στους δύο αριθμούς.

Λύση

Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
Ονομ.	τό παρόν κακόν	τά παρόντα κακά
Γεν.	τοῦ παρόντος κακοῦ	τῶν παρόντων κακῶν
Δοτ.	τῷ παρόντι κακῷ	τοῖς παροῦσι κακοῖς
Αιτ.	τό παρόν κακόν	τά παρόντα κακά
Κλητ.	(ὦ) παρόν κακόν	(ὦ) παρόντα κακά

Άσκηση 2

Να βρείτε τα τριτόκλιτα επίθετα του κειμένου και να γράψετε την ονομαστική ενικού των τριών γενών τους.

Λύση

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ὁ ἐκών	ἡ ἐκοῦσα	τό ἐκόν
ὁ ἄκων	ἡ ἄκουσα	τό ἄκον
ὁ φρενοβλαβής	ἡ φρενοβλαβής	τό φρενοβλαβές
ὁ πολὺς	ἡ πολλή	τό πολὺ
ὁ καταφανής	ἡ καταφανής	τό καταφανές
ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τό μέγα

Άσκηση 3

Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τους τύπους των ρημάτων στα πρόσωπα της ευκτικής των χρόνων που ζητούνται:

Λύση

Ρήμα	Πρόσωπο	Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακείμενος
κινδυνεύω	γ' εν.	κινδυνεύοι	κινδυνεύσαι	κεκινδυνευκώς-κυῖα-κός εἶη, κινδυνεύκοι
λύω	γ' πληθ.	λύοιεν	λύσαιεν	λελυκότες-κυῖαι-κότα εἶσαν/εἶεν, λελύκοιεν

γράφω	β' εν.	γράφεις	γράφais	γεγραφώς- φυῖα-φός εἶης, γεγράφοις
νομίζω	α' πληθ.	νομίζοιμεν	νομίσαιμεν	νενομικότες- κυῖαι-κότα εἶημεν/εἴμεν, νενομίκοιμεν

Άσκηση 4

Να γράψετε τη γενική και δοτική ενικού και πληθυντικού των παρακάτω ουσιαστικών.

Λύση

	γεν. εν.	δοτ. εν.	γεν. πληθ.	δοτ. πληθ.
ὁ γραφεύς	τοῦ γραφέως	τῷ γραφεῖ	τῶν γραφέων	τοῖς γραφεῦσι(ν)
ἡ δρᾷσις	τῆς δράσεως	τῇ δράσει	τῶν δράσεων	ταῖς δράσεσι(ν)
τὸ πρᾶγμα	τοῦ πράγματος	τῷ πράγματι	τῶν πραγμάτων	τοῖς πράγμασι(ν)
ὁ πατήρ	τοῦ πατρός	τῷ πατρί	τῶν πατέρων	τοῖς πατράσι(ν)
ὁ ρήτωρ	τοῦ ρήτορος	τῷ ρήτορι	τῶν ρητόρων	τοῖς ρήτορσι(ν)
ὁ σωτήρ	τοῦ σωτήρος	τῷ σωτῆρι	τῶν σωτήρων	τοῖς σωτῆρσι(ν)
ἡ χελιδών	τῆς χελιδόνος	τῇ χελιδόνι	τῶν χελιδόνων	ταῖς χελιδόσι(ν)
ὁ Ἕλλην	τοῦ Ἑλλήνου	τῷ Ἑλληνι	τῶν Ἑλλήνων	τοῖς Ἑλλησι(ν)
οἱ Τρῶες	τοῦ Τρωός	τῷ Τρωί	τῶν Τρώων	τοῖς Τρωσί(ν)

Άσκηση 5

Να μεταφέρετε τα ρήματα στους τύπους που ζητούνται:

Λύση

βλάπτω	α' πληθ. οριστ. αορ. ε.φ.	έβλάψαμεν
παρέχω	γ' εν. υποτ. ενεστ. ε.φ.	παρέχη
πράττω	β' εν. ευκτ. ενεστ. ε.φ.	πράττοις
άκούω	β' πληθ. προστ. ενεστ. μ.φ.	ἀκούεσθε
κομίζω	γ' πληθ. οριστ. παρακ. μ.φ.	κεκομισμένοι, αι, α είσί

Άσκηση 6

Να βρείτε τα απαρέμφατα των παρακάτω φράσεων και να τα αναγνωρίσετε συντακτικά:

Δοκεῖ μοι διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζώων.

Ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι.

Ὁμηρος ἔφη ποιμένα λαῶν εἶναι τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν.

Συμβουλεύω ὑμῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι (= να απομακρύνετε).

Λύση

διαφέρειν: ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του προσωπικού ρήματος δοκεῖ με υποκείμενο το ἀνὴρ (ταυτοπροσωπία)

εἶναι: ειδικό απαρέμφατο ως υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος Ὁμολογεῖται με υποκείμενο τὴν πόλιν. Το ἀρχαιοτάτην τίθεται σε πτώση αιτιατική ενικού για να συμφωνεί με το πόλιν, το οποίο είναι κατηγορούμενο μέσω του συνδετικού εἶναι.

εἶναι: ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος ἔφη με υποκείμενο στρατηγόν (ετεροπροσωπία)

ποιεῖσθαι: τελικό απαρέμφατο ως ἔμμεσο αντικείμενο του ρήματος Συμβουλευώ με υποκείμενο το εννοούμενο ὑμᾶς (ετεροπροσωπία). Το υποκείμενο ὑμᾶς προκύπτει από τη μετατροπή της δοτικής ὑμῖν σε αιτιατική. Το ὑμῖν είναι ἄμεσο αντικείμενο στο ρήμα Συμβουλευώ το οποίο συντάσσεται με δοτική διότι είναι σύνθετο με την πρόθεση σύν.

Άσκηση 7

Να εντοπίσετε τις μετοχές των παρακάτω φράσεων και να τις αναγνωρίσετε συντακτικά:

- α. Σωκράτης φανερός ἦν θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.
- β. Οὐδενὸς ἀντιπάλου παρόντος ἐνόμιζε καταπρᾶξαι ἂν (= ὅτι θα μπορούσε να καταφέρει) τι τῇ πόλει ἀγαθόν.
- γ. Δίκαια λέγοντες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσιν.
- δ. Τῇ ἐπιούσῃ νυκτί (= την επόμενη νύχτα) ἔφθασαν παρελθόντες (= πρόλαβαν να ξεπεράσουν) τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν.
- ε. Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν εἰς Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντες (= για να ξεχειμωνιάσουν).

Λύση

Θεραπεύων: κατηγορηματική μετοχή με υποκείμενο το Σωκράτης, που εξαρτάται από την περίφραση φανερός ἦν

παρόντος: επιρρ. αιτιολογική μτχ με υποκείμενο το αντιπάλου, γενική απόλυτη
λέγοντες: επιρρ. εναντιωματική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρ. ποιοῦσιν
ἐπιούση: επιθετική μετοχή, με υποκείμενο τῇ νυκτί, ως επιθετικός προσδιορισμός
στο υποκείμενο της // **παρελθόντες:** κατηγορηματική μτχ που εξαρτάται από το ρ.
ἔφθασαν
διαχειμάσσοντες: επιρρ. τελική μτχ, συνημμένη στο υποκείμενο του ρ. ἀπέπλευσαν
(ρ. κίνησης)

Άσκηση 8

Στις παρακάτω φράσεις να επισημάνετε και να χαρακτηρίσετε τους τρόπους σύνδεσης (παρατακτική, υποτακτική) ὁρων ή προτάσεων:

- α. Χρήμασιν οὐ μόνον δικαίως ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίως ἐχρῆτο.
- β. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρα ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων.
- γ. Φημὶ δεῖν ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι (= να θανατωθούν), ὅτι ἡσέβησαν, ἐμὲ δὲ σῶζεσθαι, ὅτι μηδὲν ἡμάρτηκα (= δεν ἔχω διαπράξει καμία αδικία).
- δ. Οὐδεὶς ἂν ὄνειδίσειε (= δε θα κορόιδευε) τυφλῷ, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλεῆσαι (= θα τον λυπόταν).

Λύση

- α. Παρατακτική (αντιθετική: οὐ μόνον δικαίως ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίως)
- β. Υποτακτική (δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση: ὅτι ... Πελοποννησίων)
- γ. Παρατακτική (αντιθετική: ἐκείνους μὲν ἀπολέσθαι, ἐμὲ δὲ σῶζεσθαι) // Υποτακτική (δευτερεύουσες επιρρηματικές αιτιολογικές προτάσεις: ὅτι ἡσέβησαν, ὅτι μηδὲν ἡμάρτηκα)
- δ. Παρατακτική (αντιθετική: ἂν ὄνειδίσειε, ἀλλὰ ἐλεῆσαι)

Άσκηση 9

Στις παρακάτω φράσεις να επισημάνετε και να χαρακτηρίσετε τους ομοιόπτωτους και ετερόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς:

Τούτῳ πολλοὶ τῶν νεωτέρων προσέχουσι τὸν νοῦν (= στρέφουν την προσοχή τους).

Πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἱκανός (= αρκετός) λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τούτων ἔργοις.

Τύραννος ἐναντίος ἐλευθερίᾳ καὶ νόμῳ ἐστίν.

Οὗτος οὖν ὁ ταῦτα ποιήσας θανάτῳ τῷ ἀλγίστῳ (= με τον πιο επώδυνο) ἀπώλετο, λιμῷ.

Ἀρίστανδρος, ἀνὴρ Τελμισσεύς, μάντις, θαρρεῖν (= να έχει θάρρος) ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον.

Ἐξέτασιν καὶ δοκιμασίαν ποιεῖται τοῦ Φεραίων ἵππικοῦ.

Πολλῶν χρημάτων κρείττων (= ανώτερος) ὁ παρὰ τοῦ πλήθους ἔπαινος.

Ἠδίστη τῇ γλώττῃ ἀπεκρίνατο (= απάντησε με πολύ γλυκά λόγια).

Λύση

τῶν νεωτέρων: γεν. διαιρετική στο πολλοί

Πᾶσιν: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ἀνθρώποις // **πᾶς:** επιθετικός προσδιορισμός στο χρόνος // **ἴσον:** επιθετικός προσδιορισμός στο λόγον // **τοῖς τούτων:** επιθετικός προσδιορισμός στο ἔργοις // **τοῖς ἔργοις:** δοτική αντικειμενική στο ἴσον

ἐλευθερίᾳ καὶ νόμῳ: δοτικές αντικειμενικές στο ἐναντίος

ὁ ποιήσας: επιθετική μτχ ως επιθετικός προσδιορισμός στο Οὗτος // **τῷ ἀλγίστῳ:** επιθ. Προσδιορισμός στο θανάτῳ // **λιμῷ:** επεξήγηση στο θανάτῳ

ἀνὴρ: παράθεση στο Ἀρίστανδρος // **Τελμισσεύς:** επιθετικός προσδιορισμός στο ἀνὴρ // **μάντις:** παράθεση στο Ἀρίστανδρος

τοῦ ἵππικοῦ: γεν. αντικειμενική στα Ἐξέτασιν καὶ δοκιμασίαν // **τοῦ Φεραίων:** επιθετ. προσδ. στο ἵππικοῦ

χρημάτων: γεν. συγκριτική στο ὁ ἔπαινος μέσω του κρείττων // **Πολλῶν:** επιθετ. προσδ. στο χρημάτων

Ἠδίστη: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο τῇ γλώττῃ

Άσκηση 10

Στις παρακάτω φράσεις να επισημάνετε και να χαρακτηρίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς:

α. Ἐκεῖνοι διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται.

β. Ἐχώρουν (= βάδιζαν) ἐκ τῶν οἰκιῶν πρὸς αὐτούς.

γ. Πολλοὶ Ἀθηναῖοι τῷ λιμῷ ἀπέθανον.

δ. Ταχέως τὸν ποταμὸν διέβαινον.

ε. Τοῦ αὐτοῦ θέρους οὐ πολλῷ ὕστερον ἀφίκοντο εἰς τὴν χώραν.

στ. Μόναι αἱ Ἀμαζόνες ὦπλισμέναι ἦσαν σιδήρῳ.

ζ. Νομίζω πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτῃ πρὸς ἀνδρείαν αὔξεσθαι.

Λύση

διὰ τοὺς κινδύνους: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας στο ζηλοῦνται (ψυχικού πάθους) // **ὑπὸ ἀνθρώπων:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός ποιητικού αιτίου στο ζηλοῦνται // **ἐν Πειραιεῖ:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο

ἐκ τῶν οἰκιῶν: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός κίνησης ἀπὸ τόπο στο Ἐχώρουν // **πρὸς αὐτούς:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο Ἐχώρουν.

τῷ λιμῷ: δοτική της αιτίας στο ἀπέθανον.

Ταχέως: επιρρ. προσδιορισμός του τρόπου στο διέβαινον

Τοῦ θέρους: γεν. χρόνου στο ἀφίκοντο // **πολλῶ:** δοτική του ποσού στο ὕστερον // **ὕστερον:** επιρρ. προσδιορισμός του χρόνου στο ἀφίκοντο // **εἰς τὴν χώραν:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ἀφίκοντο
σιδήρῳ: δοτική του οργάνου στο ὠπλισμέναι ἦσαν
μαθήσει καὶ μελέτῃ: δοτική μέσου στο αὔξεσθαι // **πρὸς ἀνδρείαν:** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός σκοπού στο αὔξεσθαι

Επιμέλεια: Καραμούζη-Παπαδημητρίου Κατερίνα - Φιλολόγος

...Πράξεις Παιδείας!